

Justitiedepartementet

Promemorian Ds 2019:1 Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ju2019/00209/L5)

Sammanfattning

Tingsrätten delar utredarens bedömning att nya brott benämnda grov systematisk stöld och grovt systematiskt häleri inte bör införas.

Tingsrätten instämmer i utredarens förslag att det bör inrättas ett nytt brott benämnt inbrottsstöld, men anser att straffminimum bör bestämmas till fängelse ett år.

Tingsrätten delar vidare utredarens bedömning att det saknas skäl att kriminalisera försök och förberedelse till häleri.

Tingsrätten tillstyrker att en ny lag avseende tillträdesförbud införs (utredarens författningsförslag som inte följer av utredarens ställningstaganden och som redovisas i avsnitt 12.1.1).

Grov systematisk stöld/grovt systematiskt häleri

Tingsrätten avstyrker förslaget om att nya brott benämnda *grov systematisk stöld och grovt systematiskt häleri* införs. Tingsrätten delar i den delen utredarens bedömning att det istället bör införas kvalificerande rekvisit i lagrummet för grov stöld/grovt häleri som tar sikte på systematiken. Enligt tingsrättens mening bör dock detta kvalificerande rekvisit även ta sikte på seriebrottslighet, dvs. ett upprepat förfarande som sker på ett likartat eller identiskt sätt. I annat fall menar tingsrätten

kommer rekvisitet, med den definition för systematiken som anges i promemorian, endast att få ett mycket begränsat genomslag. Enligt tingsrättens mening är det nämligen mycket ovanligt att åklagaren lyckas visa att en serie av stölder föregåtts av planering eller att de kan betraktas som en yrkesmässig eller organiserad verksamhet. Den försvårande omständighet som, enligt 29 kap 2 § 6 p brottsbalken, ska beaktas vid bedömningen av straffvärdet synes inte heller ha fått något större genomslag i praxis.

Enligt tingsrättens mening är det angeläget att stöldligor som under ett antal dagar åker från ort till ort och gör sig skyldiga till ett stort antal stölder i butik kan dömas till en påföljd som återspeglar brottslighetens samlade allvar. Eftersom tillgreppsbrott inte anses utgöra s.k. artbrott blir straffvärdet i dagsläget för denna typ av brottslighet, pga. aspirationsprincipen, oftast sådan att fängelse inte får väljas som påföljd. Om det inte visas att gärningsmännen tidigare är dömda för brott, vilket kan vara svårt om de kommer från ett annat land och särskilt om identiteten inte är säkerställd, blir påföljden istället villkorlig dom. För allmänheten och målsägandena framstår en sådan påföljd som mycket svår att förstå när det varit fråga om ett stort antal likartade stölder där man har länsat butiker på en specifik typ av vara t.ex. eltanborstar, oxfile eller smink. Enligt tingsrättens mening bör straffvärdet för sådan seriebrottslighet höjas.

Ringa stöld

Tingsrätten tillstyrker vidare utredarens förslag att det för ringa stöld i 8 kap 2 § brottsbalken införs ett icke-kvalificerande rekvisit som tar sikte på systematik. På motsvarande sätt som ovan angetts när det gäller grov stöld menar tingsrätten att förutom systematik även seriebrottslighet bör kunna beaktas i 8 kap 2 § brottsbalken.

Inbrottsstöld

Tingsrätten tillstyrker införandet av ett nytt brott *inbrottsstöld*. Om lagstiftaren anser att brottet bör föranleda ett fängelsestraff bör straffminimum bestämmas till ett år. Alternativt kan uttalas att brottet är av sådan art att det finns en presumtion för att påföljden ska bestämmas till fängelse. Att enbart höja straffminimum till nio månader innebär i praktiken ingen förändring av vilken påföljd som kommer att utdömas i förhållande till vad som nu gäller. Enligt tingsrättens mening innebär en sådan ändring inte en tillräckligt skärpt syn på den integritetskränkning som stöld efter intrång i bostad innebär för den som drabbas.

Försök och förberedelse till häleri

Tingsrätten delar utredarens bedömning att försök och förberedelse till häleri inte bör kriminaliseras eftersom det straffbara utrymmet mellan påbörjat och fullbordat häleri är mycket begränsat. Det saknas därför behov av kriminalisering.

Tillträdesförbud

Tingsrätten tillstyrker att det införs en ny lag om tillträdesförbud till butiker,

badanläggningar och bibliotek i enlighet med det författningsförslag som utredaren lämnat i avsnitt 12.1.1 och som alltså inte följer av utredarens egna ställningstaganden.

Tingsrätten anser att det kan finnas ett behov av en sådan lag. Enligt tingsrättens mening är det därvid lämpligt att använda framförallt lagen om kontaktförbud som förebild. I promemorian på sid. 279 anges dock följande ”Tingsrätternas beslut kan överlagas till hovrätten. Prövningstillstånd krävs inte.” Tingsrätten vill därvid påpeka att rättens prövning av kontaktförbud handläggs som ärenden hos tingsrätterna, vilket innebär att det krävs prövningstillstånd för att ett överklagande ska prövas av hovrätten. Detta bör rimligen också gälla rättens prövning av tillträdesförbud.

I handläggningen av detta ärende har deltagit lagmannen Lena Wahlgren, rådmännen Anita Enocksson (föredragande), Johan Ahlberg och Stellan Gylestam samt tingsfiskalerna Mimmi Hägg och Sara Edvardsson.

Lena Wahlgren

Anita Enocksson